

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Ерекше білімді қажет ететін балалармен жұмыс жасау бойынша мұғалімге ұсыныстар

ЖАРИЯЛАНДЫ
30.10.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/168663/

Ерекше білімді қажет ететін балалармен жұмыс жасау бойынша мұғалімге ұсыныстар.

Белгілі бірнеше шарттар арқылы ғана баланың қалыпты, үйлесімді дамуы мүмкін.

Бірінші шарт — баланың денсаулығына байланысты (дамудың биологиялық факторы). Биологиялық негізінің сақталуы жас ерекшелігіне сай даму мүмкіндігін береді.

Екінші шарт — арнайы ұйымдастырылған пәндік-ойын кеңістігін, эмоциялық, танымдық және коммуникативтік даму үшін жағдайларды қамтамасыз етуді қамтитын қолайлы әлеуметтік-педагогикалық орта (дамудың әлеуметтік факторы) және ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынас жасау, сондай-ақ барлық қызмет түрлерін дамыту.

Үшінші шарт — баланың өзінің белсенділігі (қозғалыс, эмоция,

таным, сөйлеу, коммуникация). Егер қалыпты дамып келе жатқан баланың елеулі әлеуетті мүмкіндіктері болса және өзінің даму бағдарламасын белсенді түрде дамытса, онда дамуында проблемалары бар балалар ересектердің арнайы түзету көмегінсіз өзінің жеке бағдарламасын өрістеті алмайды. «Жақын даму аймағы» ересектердің жетекші ролінде пайда болуы және қалыптасуы мүмкін.

Мектепке дейінгі білім берудің қазіргі заманғы жүйесіндегі өзгерістер оқыту және тәрбиелеу принциптерін, мазмұнын, нысандарын, әдістерін қайта ойлау. Әсіресе, бұл өзгерістер мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс істейтін педагогтарға қатысты. Қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беруді дамытудың басым бағыттарының бірі КҚБ бар балаларды ерте әлеуметтендіруді және қоғамға кіріктіруді қамтамасыз ету болып табылады. Түзету жұмысы немесе инклюзивті білім беру:

1. Әртүрлі санаттағы балалардың дамуындағы бұзылыстарды түзетуді қамтамасыз ету денсаулығының мүмкіндіктері шектеулі адамдарға Бағдарламаны игеруде білікті көмек көрсету;

2. Балалардың бағдарламаны игеруі, олардың жас және жеке ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктерін, әлеуметтік бейімделуін ескере отырып жан-жақты дамуы «.

Жұмыс жүйесі:

1. Баланың диагнозына қарамастан оны қабылдау.
2. Бала туралы тез қорытынды жасамау. Күте тұруды білу.
3. Позитивтілік. Баланың жетістіктерін оң бағалау. Мақтау, жетістіктер өзіне сенуге көмектеседі, баланы жұмыс жасауға ынталандырады.

ЕББҚ бар баланың жеке басын дамытуды әлеуметтік-педагогикалық қолдау проблемасы бойынша педагогтарға ұсынымдар.

1. Балаңызға басқа балаларға сияқты сабырлы және мейірімді қараңыз.
2. Сабақта жұмыс істеу формаларын, әдістерін, тәсілдерін таңдауда баланың жеке мүмкіндіктері мен ерекшеліктерін ескеріңіз.

3. Баланы басқа балалармен емес, өзімен салыстыру.

4. Баланың табысқа субъективті тәжірибе жасаңыз.

Тәсілдер:

1. Қорқынышты жою «Қорықпа...»
2. Жасырын нұсқаулық «Есіңде ғой...»
3. «Сенің қолыңнан бәрі келеді...»
4. Мұны шынайы және сенімді түрде айтыңыз.
5. Себептің күшеюі — «Бізге бұл қажет...» («Жақсы оқитын болсаң, кітаптағы сұрақтарыңның жауабын таба аласың»).
6. Педагогикалық әсер ету — «Баста ғой...»
7. Жоғары бағалау — «Бүгін сен... туралы жақсы айттың, сұрақтарға жауап бердің және т.б.». Баланың өзінің зияткерлік қабілеттілігін сезінуіне көмектесіңіз.

Тәсілдер:

1. Сәтсіздікті емес, баланың жетістіктерін белгілеңіз.
2. Қателіктерді қалыпты және қажетті құбылыспен жасаңыз.
3. Табысқа деген сенімді қалыптастырыңыз.
4. Бұрын қол жеткізілген табыстарға назар аударыңыз (өткен сабақта сіз..., қазір де жасай аласыз).

Балаңызға таңдау жасауға, өз пікіріңізді білдіруге мүмкіндік беріңіз.

ЕББҚ балаларымен жұмыс істейтін педагогтарға ұсынымдар.

Топтың барлық балаларын, кемістігіне қарамастан, олардың ішінен жеке дамыту және түзету бағдарламасын әзірлей отырып, сабақтарға қосу. Мүмкіндіктері шектеулі баланың ілгерілеу динамикасын бағалау кезінде оны басқа балалармен емес, ең бастысы алдыңғы даму деңгейінде өзімен салыстыру.

Бала үшін мейірімділік, қауіпсіз психологиялық ахуал жасау. Педагог баланы бағасыз қабылдауға, оның жағдайын түсінуге ұмтылуы тиіс. Баланың қозғалу динамикасын дұрыс және адамгершілікпен бағалау. Педагогикалық болжам әрбір балада сақталған психомоторлық функцияларды, педагогикалық жұмыс кезінде сүйенуге болатын оның жеке тұлғасы мен дамуының оң жақтарын табуға ұмтыла отырып, педагогикалық оптимизм негізінде жасалады.

Диагноз және болжам мамандардың кәсіби құпиясының мәні болуы тиіс. Бұл медициналық және педагогикалық қызметкерлердің кәсіби этикасының маңызды шарты.

Әрбір бала үшін динамикалық жеке дамушы түзету бағдарлама жүйесін әзірлеу. Мұндай бағдарламаны әзірлеу кезінде нормада да, патология жағдайында да жас дамуының жалпы заңдылықтарына сүйену керек.

Баланың ЕББҚ-мен және ересектермен өзара іс-қимылының классикалық схемасы тапсырманы орындау:

1. Балаға не істеу керектігін түсіндіру.
2. Көмек көрсету.
3. Сәттілік жағдайын жасау.
4. Орындалған тапсырма үшін көтермелеу.

Балаға өзін жақсы жағынан көрсетуге көмектесу үшін:

- балаға қысқа тапсырмалар ұсыну, оларды әртүрлі етуге, әртүрлі қызмет түрлерін кезектестіруге тырысу;
- тапсырмалардың әр сериясын сәттілік жағдайымен бастау және аяқтау;
- жаңа неғұрлым қиын тапсырмаларды белгілі тапсырмалармен, одан да көп тапсырмалармен үйлестіру

жеңіл;

- оқыту бағдарламасына бірнеше дағдыларды дамытуды қосу:

салыстырмалы түрде сақталатын функциялардың бірінің одан әрі дамуына ықпал еткен болар еді.

Мүмкіндігі шектеулі балаға қойылатын барлық талаптардың бірлігі мен үйлесімділігін отбасыда және мектепте сақтау маңызды. Түрлі тәсілдер балалардың эмоционалдық күйзелісін тудырады..

Сыпайылық, өзіне-өзі қызмет көрсету, отбасында қолдан келген еңбек дағдыларына қатысты талаптарды төмендету ең аз болуы тиіс. Мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс істейтін тәрбиешілер шыдамдылық танытуы және асықпауы қажет.

Баланы бірден бәрін үйретуге тырысудың қажеті жоқ, кішкентай баспалдақтармен көтеріліп, кішкентай қадамдармен қозғалған дұрыс. Оқу кезінде сақталған сезім мүшелеріне сүйену керек: көру қабілеті бұзылған кезде — балаға бәрін егжей-тегжейлі түсіндіру және өз іс-қимылын сөйлеу арқылы сүйемелдеуге үйрету, есту қабілеті бұзылған кезде — тірек көрнекі көрсетілімге, тактильді және қозғалыс анализаторларына жасалады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.